

Jaarverslag 2024

Commissie van toezicht bij
het Pieter Baan Centrum

Utrecht, 6 maart 2026

Inhoudsopgave	pagina
1. De inrichting en de commissie van toezicht	02
2. Algemeen	04
3. Cijfers	05
4. Activiteiten in het kader van de advies- en toezichthoudende taak	06
5. Activiteiten in het kader van de bemiddelingstaak en de rechtsprekende taak	07
5.1 Bemiddelingstaak	07
5.2 Rechtsprekende taak	08
6. Overige vermeldenswaardige activiteiten en gebeurtenissen	11
7. Management- en totaaloverzicht KLAVER	12

1. De inrichting en de commissie van toezicht

1.1. De inrichting

Het Pieter Baan Centrum (PBC) is de psychiatrische observatiekliniek van het Ministerie van Justitie en Veiligheid. Het is een huis van bewaring met een specifieke taak: het doen van diagnostisch onderzoek pro Justitia. Gedragsdeskundigen van het PBC doen onderzoek naar personen die verdacht worden van het plegen van (ernstige) misdrijven.¹ Ook adviseert het PBC over behandeltrajecten in het kader van de maatregel ter beschikking stelling (tbs), het al dan niet verlengen van de tbs en de plaatsing op een long-stay afdeling. De rechter beslist in deze gevallen of een verdachte wordt geplaatst in het PBC ten behoeve van een onderzoek naar zijn of haar geestesvermogens.² Tot slot is het mogelijk dat een tot levenslang veroordeelde in het PBC wordt geplaatst in het kader van de herbeoordeling van de levenslange gevangenisstraf na 25 jaar detentie. In dat geval beslist de selectiefunctionaris van de Divisie Individuele Zaken van de DJI over de plaatsing.³

Het PBC is organisatorisch ondergebracht bij het Nederlands Instituut voor Forensische Psychiatrie en Psychologie (NIFP). Het huis van bewaring heeft een regime van beperkte gemeenschap⁴. Op grond van het tweede lid van artikel 77 van de Penitentiaire Beginselenwet (Pbw) hebben justitiabelen die in het PBC verblijven dezelfde rechtspositie als gedetineerden die in een penitentiaire inrichting in een regulier huis van bewaring verblijven.

1.2. De commissie van toezicht

De samenstelling van de Commissie van Toezicht voldoet aan de vereisten zoals gesteld in artikel 11 van de Penitentiaire maatregel.

Schematisch overzicht van de Commissie van Toezicht bij het Pieter Baan Centrum 2024:

¹ <https://www.nifp.nl/onderwerpen/themas/pieter-baan-centrum>, geraadpleegd op 13 februari 2023.

² Artikelen 196, 317, 509g Wetboek van Strafvordering

³ Staatscourant 2016, nr. 65365, p. 5.

⁴ Artikel 8 Regeling selectie, plaatsing en overplaatsing van gedetineerden

Leden

Naam	Benoemd per
<i>Dhr. mr. T. Tanghe</i> (voorzitter)	<i>1 mei 2019</i>
<i>Dhr. drs. U.A. Da Costa</i> (plaatsvervangend voorzitter)	<i>1 maart 2016</i>
<i>Mw. dr. A.T. Duinmaijer</i>	<i>1 februari 2022</i>
<i>Dhr. drs. P.M.M. Weyers</i>	<i>1 maart 2016</i>
<i>Mw. M. Akkerman</i>	<i>1 juli 2018 (tot februari 2024)</i>
<i>Dhr. J.T.P. Oud</i>	<i>1 juli 2018</i>
<i>Mw. mr. J. Spee</i>	<i>1 februari 2023</i>
<i>Mw. mr. M. Luijten</i>	<i>1 januari 2024</i>

Ambtelijk secretaris

Naam	Benoemd
Mw. F.R. Baarslag LLB	per 1 april 2023

De samenstelling van de Commissie van Toezicht is in het verslagjaar 2024 gewijzigd.

Het lid mw. A. Akkerman heeft haar werkzaamheden binnen de Commissie van Toezicht per februari 2024 beëindigd. Mw. A. Akkerman danken wij voor haar inzet en betrokkenheid gedurende zes jaar. Per 1 januari 2024 is mw. mr. M. Luijten als lid en beklagrechter toegetreden tot de Commissie van Toezicht.

De administratieve werkzaamheden ten behoeve van de commissie werden verricht door mw. M. Mulder, werkzaam bij de rechtbank Midden-Nederland, locatie Utrecht.

2. Algemeen

De Commissie van Toezicht is in de verslagperiode maandelijks in vergadering bijeengekomen. De vergaderingen vonden afwisselend fysiek en digitaal plaats. De vergaderingen werden telkens bijgewoond door een afvaardiging van het PBC, over het algemeen bestaand uit de directeur, het hoofd juridische zaken, het hoofd leefmilieu en verblijf en het hoofd zorg en psychiatrie.

De agenda van de vergadering bestond doorgaans uit de volgende agendapunten:

1. Opening en mededelingen

2. Conceptnotulen van de vorige vergadering
3. Mededelingen directie
4. Klachtenoverzicht
5. Overzicht straffen en maatregelen
6. Verslag van de maandcommissarissen
7. Ingekomen stukken
8. Rondvraag

In het algemeen bestond de bijdrage van de directie aan de vergaderingen uit mededelingen over onder andere:

- Het functioneren van de inrichting en de observandi, waarbij indien nodig aandacht was voor specifieke observandi;
- Capaciteit en bezetting, waaronder de afdeling voor moeilijk onderzoekbare observandi.

3. Cijfers

Aantal beklagzittingen: 7.

Het uitgangspunt is dat klachten zo spoedig mogelijk op een zitting worden afgedaan in aanwezigheid van de klager, eventueel een rechtsbijstandverlener en de directie. In hoofdstuk 5 wordt nader ingegaan op de werkwijze van de beklagcommissie.

Gemiddeld verblijven er tussen de 200 en 225 per jaar in het PBC. De observandi verblijven in beginsel gedurende zes weken in het PBC, er kan aanleiding zijn om het verblijf te verlengen. Voor levenslanggestraften geldt dat het verblijf gemiddeld twaalf weken is.

In het PBC is in verband met het grote verloop vanwege de beperkte verblijfsduur van observandi geen gedetineerden commissie ingesteld. Dergelijke vergaderingen of bijeenkomsten zijn dan ook niet bijgewoond door (een afvaardiging van) de commissie.

Gedurende het verslagjaar zijn er 3 klachten van medische-inhoudelijke aard, conform de voorschriften daartoe, aan het Hoofd Zorg gezonden ter verdere bemiddeling en behandeling.

4. Activiteiten in het kader van de advies- en toezichthoudende taak

In dit hoofdstuk wordt een aantal onderwerpen besproken waar de Commissie van Toezicht zich in 2024 mee heeft beziggehouden. Het betreft onderwerpen waar de commissie aandacht voor heeft gevraagd. Ten aanzien van deze onderwerpen heeft de commissie op meer of minder directe wijze geadviseerd dan wel haar toezichthoudende taak uitgevoerd. Andere onderwerpen waar de commissie minder nadrukkelijk van haar adviestaak dan wel toezichthoudende taak gebruik heeft gemaakt, maar welke

wel de aandacht van de commissie hadden, komen aan de orde in hoofdstuk 6 *Overige vermeldenswaardige activiteiten en gebeurtenissen*.

4.1. A-dwangbehandelingen

Per september 2024 heeft het PBC de mogelijkheid om ook a-dwangbehandelingen op te leggen of te verlengen. Indien er observandi binnenkomen met een lopende dwangbehandeling, worden dwangbehandelingen niet overgenomen maar worden deze opnieuw beoordeeld. Deze beslissing wordt genomen door de vestigingsdirecteur. De verantwoordelijkheid voor de uitvoering ligt bij de zorgpsychiater. Bij een a-dwangbehandeling is expliciete consultatie van CvT vereist.

4.2. Overig

Gedurende het verslagjaar heeft de commissie geen aanleiding gezien om bijvoorbeeld de Dienst Justitiële Inrichtingen, het Ministerie van Veiligheid en Justitie of de IV&J te informeren of adviseren.

5. Activiteiten in het kader van de bemiddelingstaak en de rechtsprekende taak

In het verslagjaar zijn 48 klachten vanuit de inrichting bij het Bureau Commissies van Toezicht (het secretariaat) binnengekomen.

5.1 De bemiddelingstaak

Alle leden van de commissie vervullen tevens de rol van maandcommissaris.

Artikel 63 lid 4 van de Pbw geeft de beklagcommissie uit de Commissie van Toezicht de mogelijkheid om een klaagschrift in handen te stellen van een lid van de commissie van toezicht, bedoeld in artikel 7, derde lid (de maandcommissaris), teneinde deze in de gelegenheid te stellen te bemiddelen. Als daartoe de mogelijkheid bestaat, maakt de commissie hiervan gebruik. De secretaris verzorgt een eerste beoordeling van de ingekomen klachten en maakt de afweging of een klacht voor bemiddeling door de maandcommissarissen in aanmerking komt of direct op een beklagzitting moet worden geplaatst.

Als een observandus een grief indient, overeenkomstig artikel 59a lid 1 Pbw, kan de bemiddeling op grond van artikel 59a lid 3 Pbw eveneens aan de maandcommissaris worden opgedragen.

Elke maand hebben twee leden van de commissie dienst als maandcommissaris. De leden bezoeken de inrichting gedurende hun maandcommissariaat en spreken met observandi. Als er klachten zijn ingediend worden deze zo veel als mogelijk is, besproken met de betreffende klager. Na afloop van het bezoek spreken de maandcommissarissen zo nodig met een leidinggevende van het PBC over hun bevindingen. Van het bezoek wordt een schriftelijk verslag opgemaakt waarin de observandus met initialen wordt aangeduid. Dit verslag wordt bij de vergaderstukken gevoegd. In de vergaderingen lichten de maandcommissarissen mondeling hun schriftelijk uitgebrachte verslag toe en deelt de directie mede op welke wijze door haar eventueel (al) actie is ondernomen naar aanleiding van het gesprek met de leidinggevende en/of het verslag van de maandcommissarissen. Op het moment dat de toelichting ziet op zaken die wellicht nog op een beklagzitting zullen worden behandeld, zijn de secretaris en de beklagrechter niet bij deze bespreking aanwezig en nemen zij geen kennis van dit mc-verslag. De onderwerpen waarover door de maandcommissarissen met observandi en de leiding is gesproken zijn heel divers geweest.

Evenals in de voorgaande jaren werden de werkzaamheden van de maandcommissarissen door alle betrokkenen als zinvol ervaren en leverden deze een bijdrage aan de oordeelsvorming van de commissie over het heersende klimaat in de inrichting. Uit de verslagen van de maandcommissarissen blijkt tevens dat het gelukt is in voorkomende gevallen een bijdrage te leveren aan de oplossing van klachten en problemen van de observandi (ingetrokken na bemiddeling). Het komt ook voor dat observandi hun klachten intrekken, al dan niet nadat zij met de maandcommissaris hebben gesproken

(ingetrokken). Enkele klachten worden ter zitting ingetrokken. Historisch levert dit het volgende beeld op:

	2024	2023	2022	2021
Ingetrokken	13	40	4	3
Ingetrokken na bemiddeling/grief afgedaan	3	1	10	1
Ingetrokken ter zitting	2	2	0	0
Totaal		41	14	4

Met ingang van 2015 worden de klachten die ter bemiddeling aan de maandcommissaris worden voorgelegd altijd direct ter informatie doorgezonden aan het PBC. Dit zodat ook in deze zaken vanuit het PBC meer proactief gezocht kan worden naar slagvaardige oplossingen voor gesignaleerde praktische problemen. Op 1 januari 2021 is de zogenaamde Veegwet in werking getreden.⁵ Deze wet betreft onder meer de invoering van de bemiddeling van grieven en klachten. De justitiabele kan kiezen of hij een klaagschrift indient of een verzoek om bemiddeling doet. In het kader van de bemiddeling worden de justitiabele en de directeur in de gelegenheid gesteld, al dan niet in elkaars tegenwoordigheid, hun standpunt mondeling toe te lichten. De commissie van toezicht legt de resultaten van de bemiddeling neer in een schriftelijke mededeling. Een afschrift van de mededeling van de resultaten wordt toegezonden of uitgereikt aan de directeur en de observandus.

Vanwege de relatief korte verblijfsduur van observandi in het PBC is formele bemiddeling, voor een observandus die een grief heeft ingediend, ter plaatse niet altijd meer mogelijk. Er hebben ook in dit verslagjaar enkele bemiddelingspogingen plaatsgevonden terwijl klager al was teruggekeerd naar de PI van herkomst. Het is soms nog steeds zoeken hoe hiermee om te gaan, desalniettemin is ook op deze manier al enkele keren succesvol bemiddeld.

5.2 De rechtsprekende taak

De meeste van de ingediende klachten zijn dit verslagjaar afgedaan door het nemen van een schriftelijke beslissing maar in 10 klachten is er een mondelinge uitspraak gedaan.

De beklagcommissie heeft de klachten telkens zo spoedig mogelijk in behandeling genomen.

De heer Tanghe heeft gedurende het verslagjaar formeel als voorzitter van de beklagcommissie gefungeerd. Deze taak werd waargenomen door de heer Da Costa. Mevrouw Spee fungeert in beginsel als alleensprekend beklagrechtter daar waar het gaat om beklagzaken van eenvoudige aard dan wel klachten die kennelijk-niet ontvankelijk of kennelijk (on)gegrond zijn. Dit type beklagzaken komt regelmatig voor in PBC en het is om die reden dat de beklagcommissie in 2024 maar 7 zittingen heeft gedaan.

⁵ [Stb. 2020, 45.](#)

In de vergaderingen van de commissie werd verslag uitgebracht van de werkzaamheden en beslissingen van de beklagrechtter. De leden van de commissie ontvingen (via de vergaderstukken) steeds afschriften van de schriftelijke beslissingen op de klachten.

De klachten die bij het secretariaat zijn binnengekomen waren van zeer uiteenlopende aard. Onderwerpen die in de klachten aan de orde kwamen, waren:

Onderwerpen	Aantal
Activiteiten (arbeid)	0
Activiteiten (diversen)	0
Activiteiten (luchten)	1
Activiteiten (sport)	1
Behandeling	0
Bejegening	14
Contact buitenwereld (bellen)	1
Contact buitenwereld (bezoek)	0
Contact buitenwereld (post)	4
Controle	1
Disciplinaire straf	4
Eisen verblijfsruimte	1
Informatie/procedure	1
Onbekend	0
Ordemaatregel	1
Persoonlijke voorwerpen	5
Rekening courant/zak- en kleedgeld	1
Selectie/overpl. (intern)	0
Selectie/overpl. (extern)	2
Transport	0
Verlaten inrichting	0
Verzorging (diversen)	1
Verzorging (medische)	1
Verzorging (persoonlijke)	6
Geweld	1
Dagprogramma (DBT)	2
Totaal	48

In het verslagjaar zijn 3 klachten gegrond verklaard en zijn 14 klachten ongegrond verklaard. Verder is in 10 klachten de klager niet-ontvankelijk verklaard. Voorts zijn 3 klachten overgedragen aan het Hoofd Zorg van het PBC.

Deze cijfers leveren het volgende beeld op:

Inrichting	Totaal instroom	Instroom Klachten	Instroom grieven	Grief naar Klacht	Totaal uitstroom	Uitstroom Klachten	Uitstroom grieven	Gegrond	Ongegrond	Deels gegrond	Overgedragen	Niet ontvankelijk	Ingetrokken	Ingetrokken na Bemiddeling	Ingetrokken ter zitting	Afdroening na rogatoir-verzoek	Grief afgedaan	Onbevoegd
PBC	48	45	3	2	48	47	1	3	14		3	10	13	3	2			

In het verslagjaar hebben 4 klagers beroep ingesteld bij de RSJ.⁶ De RSJ heeft nog in geen van deze zaken uitspraak gedaan.

6. Overige vermeldenswaardige activiteiten en gebeurtenissen

De commissie heeft aandacht gehad voor herziening van de Huis- en Afdelingsregels en heeft daaromtrent een advies aan de directie van het PBC uitgebracht. In antwoord hierop heeft de directie toegezegd deze regels te zullen herzien.

Verder heeft de commissie besloten in 2025 expliciet aandacht te gaan besteden aan het thema 'sociale veiligheid'.

⁶ Zaaknummers: PB2024-41 (24/46152/GA), PB2024-39 (25/46127/GA), PB2024-25 (24/44175/GA), PB2024-24 (24/45410/GA).

7. Management- en totaaloverzicht KLAVER

Met ingang van 2012 verzoekt de Dienst Justitiële Inrichtingen aan de commissie om bij haar jaarverslag het managementoverzicht en totaaloverzicht uit KLAVER⁷ te voegen. De commissie zal aan dit verzoek tegemoetkomen maar plaatst daarbij wel een kanttekening.

KLAVER baseert de berekeningen op alle klachten waarin enige activiteit is geweest in het verslagjaar, in casu 2024. Dit betekent dat in de gevraagde overzichten ook gegevens worden meegenomen van klachten met een kenmerk uit het voorgaande jaar, 2023. En dat klachten met een kenmerk uit het verslagjaar die in het huidige kalenderjaar maar voor het schrijven van dit verslag zijn afgedaan niet worden meegenomen.

De commissie baseert de berekeningen en gegevens in haar verslag uitsluitend op klachten die zijn aangemaakt in het verslagjaar. Dit betekent dat de verzochte overzichten aantoonbaar afwijkend zullen zijn van hetgeen in andere hoofdstukken van dit verslag is te lezen.

CvT Bureau Midden-Nederland - Pieter Baan Centrum

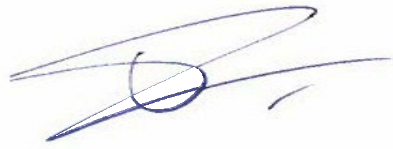
2024	begin voorraad	totaal instroom	instroom klacht	instroom grief	grief naar klacht	Uitstroom														eind voorraad				
						totaal uitstroom	uitstroom klacht	uitstroom grief	doorloop tijd	gegrond	ongegrond	deels gegrond	overgedragen	niet ontvankelijk	ingetrokken	ingetrokken na bemiddeling	ingetrokken ter zitting	afdoening na rogatoir	grief afgedaan		onbevoegd	overig		
januari	7	5	5	0	0	3	3	0	32				2	1										9
februari	9	4	4	0	0	2	2	0	210					1	1									11
maart	11	0	0	0	0	3	3	0	59						3									8
1e kwartaal	7	9	9	0	0	8	8	0	100				2	2	4									8
april	8	9	9	0	0	1	1	0	79						1									16
mei	16	7	7	0	0	2	2	0	51						2									21
juni	21	8	8	0	0	5	5	0	201	1	1			2	1									24
2e kwartaal	8	24	24	0	0	8	8	0	110	1	1			2	4									24
juli	24	2	2	0	0	3	3	0	140		2				1									23
augustus	23	3	3	0	0	3	3	0	50				1		1		1							23
september	23	2	2	0	0	9	9	0	111	1	3			3		2								16
3e kwartaal	24	7	7	0	0	15	15	0	100	1	5		1	3	2	2	1							16
oktober	16	1	1	0	0	7	7	0	107	1	2			1	2		1							10
november	10	1	1	0	0	7	7	0	185		5			2										4
december	4	6	3	3	2	3	2	1	78		1				1	1								7
4e kwartaal	16	8	5	3	2	17	16	1	123	1	8			3	3	1	1							7
Totaal	7	48	45	3	2	48	47	1	109	3	14		3	10	13	3	2							7

⁷ Staat voor **KL**Achten **Ver**werken **En** **R**apporteren en is het klachtenregistratiesysteem van de commissies van toezicht.

Utrecht, 6 maart 2026

A handwritten signature in blue ink, consisting of a large, stylized 'B' with a vertical line extending downwards from its base.

mw. F.R. Baarslag LLB
(secretaris)

A handwritten signature in blue ink, featuring a large, stylized 'T' with a horizontal line extending to the right.

dhr. mr. T. Tanghe
(voorzitter)